SOUČASNÉ TEORIE VLASTNÍHO JMÉNA A POJETÍ PROPRIÁLNÍ SFÉRY JAZYKA¹

MILAN HARVALÍK

Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV, Bratislava, Slovensko

HARVALÍK, Milan: Current theories of proper name and the concept of the proprial sphere of language. *Jazykovedný časopis (Journal of Linguistics)*, 2021, Vol. 72, No 1, pp. 47 – 56.

Abstract: The aim of this paper is to draw attention to some current trends in the world, which researchers studying the theory of proper name and the concept of the proprial sphere of language deal with, and thus encourage their greater resonance in Slavic onomastic discourse. The works and concepts of Willy Van Langendonck, Richard Coates, Grant Smith, Kerstin Jonasson, Yolanda Guillermina López Franco, Klaas Willems, Ernst Hansack, Erika Windberger-Heidenkummer and Silvio Brendler are presented. The article thus follows on Blanár's text *Poznámky k onomastickým koncepciám* [Notes on Onomastic Concepts] (Blanár, 2009a), in which the author gives an overview of several current onomastic theories.

Greater consideration of the findings of both the scholars mentioned in this paper and other representatives of theoretically oriented onomastics, general linguistics and philosophy of language can significantly stimulate the further development of Slavic onomastics and, at the same time, contribute to the elimination of some inappropriate approaches that are currently encountered and that are mentioned at the end of the article.

Key words: theory of proper name, onomastic concepts, proprial sphere of language, Vincent Blanár, Willy Van Langendonck, Richard Coates, Grant Smith, Kerstin Jonasson, Yolanda Guillermina López Franco, Klaas Willems, Ernst Hansack, Erika Windberger-Heidenkummer, Silvio Brendler

Podstatnou časť onomastického díla Vincenta Blanára tvorí teoretické príspevky, uceleně predstavené a rozvinuté zejména v jeho monografii *Teória vlastného mena (Status, organizácia a fungovanie v spoločenskej komunikácii)* (Blanár, 1996; v německém překladu *Theorie des Eigennamens. Status, Organisation und Funktionieren der Eigennamen in der gesellschaftlichen Kommunikation* – Blanár, 2001) a v paralelním slovensko-anglickém vydání publikace *Vlastné meno vo svetle teoretickej onomastiky. Proper Names in the Light of Theoretical Onomastics* (Blanár, 2009c). Blanárovy práce na poli onomastické teórie predstavujú podstatný príspevok k budovaniu obecné teórie onomastiky a vedľa slovanských zemí dosáhly odezvu zejména v německé jazykové oblasti a ve Finsku (v práci Sirkky Paikka-

¹ Príspevok byl vypracován v rámci vědeckého grantu VEGA č. 1/0058/20 *Teória a terminologický systém slovenskej onomastiky (v kontexte slovenskej a medzinárodnej onomastickej terminológie)*.

laové o modernizaci systému finských příjmení od 50. let 19. století do roku 1921 – Paikkala, 2004).

Základním požadavkem každého solidního vědeckého výzkumu je dostatek náležitě zkoumaného materiálu (pokud ne v úplnosti, pak alespoň v dostatečně reprezentativním počtu k tomu, aby na základě jeho analýzy bylo možné vyslovit relevantní závěry) včetně znalostí jeho užití v komunikaci na jedné straně a fundovaná teoretická východiska spolu s propracovanými metodologickými postupy na straně druhé. Obě uvedené složky jsou v oboustranném úzkém vztahu a jedna vychází z druhé – studium určitého materiálu na základě výchozích teoretických premis umožňuje jeho poznání, popis, podrobný rozbor a klasifikaci, takto získané poznatky s sebou ovšem zároveň přinášejí korekce a upřesnění teorie a metodologie, které jsou pak užity k dalším výzkumům, jež se díky tomu dostávají na vyšší odbornou úroveň. Průběh tohoto procesu je však pochopitelně složitější, doprovází ho vznik, rozvoj a precizování terminologie daného oboru, aplikace poznatků dalších odborníků nejen z příslušného, ale i z jiných oborů, využití moderních technických postupů pro sběr a analýzu materiálu a další faktory.

Pro onomastiky to znamená být otevřený všemu, co může výzkum vlastních jmen posunout dál. V souvislosti s úvahami o metodách zkoumání proprií vyslovil přední český onomastik Ivan Lutterer myšlenku, že „kvalitu toponomastického výzkumu zaručí jen organické spojení různých metod, tradičních i netradičních, pokud se prověří jejich nosnost a pokud budou uplatněny v odpovídajících proporcích“ (Lutterer, 1983, s. 88). Tuto tezi lze bezesporu aplikovat nejen na zkoumání toponym, ale i na analýzy ostatních druhů vlastních jmen, a to jak jednotlivých proprií, tak i onymických systémů, zároveň lze však uvedený citát vztahovat i na onomastické teorie, pokud v něm výraz „metody“ zaměníme substantivem „teorie“, a to v plurálu, který odráží množství a různorodost pohledů na samotnou podstatu vlastního jména a propriální sféry jazyka – nelze totiž očekávat existenci univerzální koncepce.

Absenci jediné, všeobecně přijímané koncepce vlastního jména je možné z velké části vysvětlit rozdíly mezi výchozími předpoklady a pracovními metodami autorů jednotlivých teorií a také tím, že pokusy o platnou definici probíhaly a probíhají v diametrálně odlišných směrech. Proto je možné, že některé z teorií jsou vzájemně zcela protikladné. Na první pohled je zřejmé, že všechny nemohou platit současně, ve stejných podmínkách a pro tatáž jména. Stejně tak je zřejmé, že každá z nich obsahuje racionální jádro (jinak by totiž nebyly vytvořeny), a že každá z nich může platit za jistých podmínek, či pro určité lexikální skupiny, nebo jestliže přijmeme nějaká ohraničení.

Je potěšitelné, že důležitá etapa ve vývoji zkoumání vlastních jmen, totiž posun od jejich etymologických výkladů a analýzy funkcí, užití a fungování proprií právě k budování obecné teorie a metodologie onomastiky, proběhla – byť v různém stupni a na rozdílné úrovni – ve všech slovanských onomastikách.

Právě propracovanost teoreticko-metodologických principů spolu se systematickým zpracováním onymií jednotlivých slovanských jazyků staví slovanskou onomastiku na čelné místo ve světě,² řada poznatků, k nimž slovanští onomastici došli, se však v zahraničí mnohdy obtížně uplatňuje. Pozitivním faktem je, že se na rozdíl od situace ještě před několika desetiletími postupně odbourává jazyková bariéra a že se naskytá více příležitostí seznamovat s výsledky práce slovanské onomastiky v cizině, a to především publikováním ve světových jazycích v zahraničních časopisech a sbornících a účastí na mezinárodních kongresech a konferencích.

Další rozvoj teoretické onomastiky ve slovanských zemích však vedle navázání na dosavadní výsledky v této oblasti nutně závisí rovněž na důkladném studiu současných teoretických prací z neslovanské oblasti, jejich kritickém zhodnocení, aplikování do domácího prostředí a následné syntéze.³

Cílem tohoto příspěvku je upozornit na některé aktuální směry, jimiž se ve světě současní badatelé zkoumající teorii vlastního jména a pojetí propriální sféry jazyka zabývají, a podnítit tak jejich větší rezonanci v našem onomastickém diskurzu. Před zprostředkovaným podrobným seznámením s jejich hlavními principy a myšlenkami je preferován přehled se stručnou charakteristikou jednotlivých názorů a/ nebo publikací, jehož účelem je čtenáře nasměrovat k samostudiu umožňujícímu vlastní pochopení těchto prací. Článek tak navazuje na Blanárův text z roku 2009, v němž autor podává přehled několika aktuálních onomastických koncepcí (Blanár, 2009a). S výjimkou teorií Willyho Van Langendoncka a Ernsta Hansacka, o nichž V. Blanár v citovaném textu pojednává a jejichž význam pro rozvoj obecné teorie onomastiky je takový, že je nelze pominout ani v této stati, je pozornost věnována autorům a dílům, které Blanár nezmiňuje.

K základním a – byť od jejího vydání ještě neuplynulo ani patnáct let – už kanonickým dílům patří bezesporu práce Willyho Van Langendoncka *Theory and Typology of Proper Names* (2007). Publikace navrhuje nový syntetický pohled na funkce vlastních jmen ze sémantického, pragmatického a syntaktického hlediska. K rozlišení funkce vlastního jména od běžné funkce podstatného jména nebo zájmena jsou uváděny nové formální argumenty. Zvláštní status proprií je zde determino-

² Jak v úvodu své práce *Onomastika načala XXI veka* připomíná Alexandra Vasiljevna Superanská (Superanskaja, 2009), podle názoru V. Blanára (1996) lze hlavní výsledky v oblasti teoretické onomastiky ve druhé polovině 20. století pozorovat právě ve slovanských zemích.

³ V. Blanár (2009b, s. 163) pokládal za neodmyslitelný předpoklad nových badatelských přístupů v onomastice mj. cílevědomou přípravu odborně a jazykově dobře připravených pracovníků, pro něž nepředstavuje problém sledovat onomastickou literaturu ve světových jazycích, upozorňoval však na problém dostupnosti zahraniční odborné literatury, zejména mimořádně rozsáhlé onomastické produkce západoevropské provenience, neboť bez ní je pak těžké sledovat stav a rozvoj onomastického bádání a myšlení v evropském měřítku, nemluvě o potřebné konfrontaci s domácími výzkumy. S postupem času, vlivem zintenzivnění styků se zahraničím a díky dostupnosti řady titulů na internetu se však dnes výraznějším problémem než obtížná přístupnost cizí odborné literatury jeví spíše ne zcela dostatečné povědomí o relevantních publikacích a následně jejich ne vždy uspokojivá reflexe v domácích pracích.

ván jednotnou pragmaticko-sémanticko-syntaktickou teorií (viz též Van Langendonck, 2013): vlastní jméno označuje (denotuje) jedinečnou entitu na úrovni langue, aby ji v dané základní kategorii vyčlenilo jako psychosociálně nejvýznamnější. Význam jména, pokud nějaký je, neurčuje jeho denotaci. V práci se využívají rovněž poznatky neurolingvistiky (o ní ve vztahu k vlastním jménům viz Rutkiewicz-Hanczewska, 2017) a fakt, že vlastní jména tvoří zvláštní kategorii, je představen a interpretován v obecném lingvistickém rámci. Autor dále dokládá, že různé druhy významů spojovaných s jmény (kategorický, asociativní, emotivní a gramatický) mají presupoziční charakter. V souladu s moderním pojetím onomastiky má práce interdisciplinární povahu a bere v úvahu lingvistické, filozofické, neurolingvistické, sociolingvistické, nářeční a jazykovězeměpisné aspekty vlastních jmen.

V novém tisíciletí představil britský onomastik Richard Coates svou pragmatickou teorii propriálnosti (v originálu *The Pragmatic Theory of Properhood*),⁴ kterou rozvíjí již řadu let v sérii svých statí a referátů (Coates, 2000, 2005a, 2005b, 2006a, 2006b, 2009, 2012, 2014, 2015, 2017a, 2017b, 2018a, 2018b). Coatesova koncepce se podle autora samého v některých důležitých ohledech odchyluje od všech předchozích teorií. Základní rozdíl je následující: Pragmatická teorie propriál-

⁴ Výraz „properhood“ se v angličtině běžně neužívá, R. Coates ho vytvořil pro označení vlastnosti (či schopnosti) slova být vlastním jménem. Je utvořen z adjektiva *proper* ve smyslu „vlastní“ (srov. anglický termín *proper name* „vlastní jméno“) a sufixu *-hood* označujícího stav bytí (srov. *childhood* „dětství“) nebo skupinu sdílející určitou společnou vlastnost či stav (např. *brotherhood* „bratrství“, *neighbourhood* „sousedství“). A. V. Superanská (2009) překládá do ruštiny „properhood“ jako „собственность“. Vychází přitom z adjektiva *собственный* „vlastní“ (srov. ruský termín pro vlastní jméno *имя собственное*), které v tomto smyslu anglickému přídavnému jménu *proper* plně odpovídá. Termín užívá v uvozovkách, neboť, jak píše, v ruském slovotvorném hnízdě ekvivalent k danému anglickému neologismu chybí. Ruština však výraz *собственность* zná, ovšem ve významu „vlastnictví, majetek“, což může být v onomastickém kontextu vzhledem k dosud relativně malé znalosti Coatesovy teorie a ustálenému významu existujícího substantiva matoucí. Pro francouzštinu navrhuje Evgeny Shokhenmayer (2017) ekvivalent *proprialité*, v závěru svého článku navrhuje i německou podobu termínu, *Proprialität*. Odvodit český termín od adjektiva ekvivalentního s anglickým *proper*, tj. *vlastní*, nelze doporučit, neboť výsledkem by bylo substantivum *vlastnost*, jehož významy jsou pevně dány, takže jeho užití ve smyslu anglického *properhood* by bylo naprosto zavádějící. Jako nejpřesnější ekvivalent se jeví podstatné jméno *propriálnost*, neboť anglické příponě *-hood* v tomto kontextu nejlépe odpovídá sufix *-ost*, případně lze akceptovat i substantivum *proprialita*, blízké francouzskému *proprialité* a německému *Proprialität*. Obě označení jsou doložena v českých onomastických pracích, např. v textech Rudolfa Šrámk (mj. 1986, 1999a, 1999b). Jejich význam lze charakterizovat jako propriální charakteristiku či příznak určitého lexému, tj. to, že daný lexém je propriem, vlastním jménem. V Novém encyklopedickém slovníku češtiny R. Šrámek v hesle PROPRIÁLNÍ SFÉRA JAZYKA charakterizuje propriálitu jako kategorii, která se na nejobecnější úrovni v konkrétních projevech manifestuje prostřednictvím specifického typu „funkčnosti“ odlišného od apelativ; odkazuje přitom na heslo o onymické funkci (Šrámek, 2017). Coatesovo pojetí termínu „properhood“, tj. označení vlastnosti či schopnosti slova být vlastním jménem, je tak chápání výrazů *propriálnost* a *proprialita* v češtině poměrně blízké, a proto lze význam obou českých termínů v tomto smyslu rozšířit – tím spíš, že adekvátnější termín v češtině neexistuje a ani eventuální vytvoření zcela nového pojmu se nejeví vhodné.

nosti je založena na myšlence, že vlastní jména jsou definována na základě jejich referenční funkce spíše než na základě jejich denotace. Za zásadní je pokládán fakt, že *propria* zcela postrádají smysl. Tyto myšlenky vyvolaly nejen pozitivní ohlas, ale i polemické názory, na něž Coates reagoval zejména ve dvou svých článcích (Coates, 2006b, 2017b). V řešení řady teoretických otázek dochází R. Coates k názorům blízkým nebo identickým s V. Blanárem, a to nezávisle na jeho pracích (srov. též Superanskaja, 2009).

Pozornosti by neměly ujít ani úvahy Granta Smithe o sémiotické teorii vlastních jmen (Smith, 2006), dále rozpracované ve studii o sémiotických významech jmen (Smith, 2017b), a práce téhož autora o symbolických významech vlastních jmen (Smith, 2017a).

Z frankofonní produkce věnované teorii vlastního jména stojí za zmínku publikace Kerstin Jonassonové *Le nom propre. Constructions et interprétations* (Jonasson, 1994). Autorka v ní na francouzském materiálu zkoumá lingvistický status vlastního jména a jeho funkce. *Propria* podle ní neumožňují být identifikována ani svou rolí v jazykovém systému, ani jejich použitím v diskurzu, jejich základní kognitivní funkcí je pojmenovat, potvrdit a zachovat individualitu. Protože vlastní jména vnímá jako prototypickou jazykovou kategorii s určitými charakteristickými vlastnostmi projevujícími se na různých jazykových úrovních, jsou vlastnosti *proprií* popisovány právě v jednotlivých rovinách jazyka – od zvukové a grafické (tím je míněno psaní velkých písmen) přes morfologickou a syntaktickou (která je rozdělena na mikrostrukturní, čímž je míněno syntagma, v němž je vlastní jméno integrováno, a makrostrukturní, tj. funkce tohoto syntagmatu ve větě) až po sémantickou a pragmatickou.

Doporučeníhodná je rovněž publikace mexické onomastičky Yolandy Guillerminy Lópezové Francové *El concepto de nombre propio en lingüística: una discusión que continúa* (López Franco, 2007). Jde o vynikající přehled vývoje lingvistických teorií vlastního jména, jehož přínos pro nás spočívá zejména v tom, že seznamuje s řadou prací románských autorů (publikovaných především ve španělštině a francouzštině), o nichž ve slovanské onomastice není příliš velké povědomí.

Belgický obecný lingvista Klaas Willems ve své německy psané knize *Eigenname und Bedeutung. Ein Beitrag zur Theorie des ‚Nomen Proprium‘* (1996) vychází z pozorování, že moderní teorie vlastních jmen neodpovídají specifické a komplexní sémantické povaze vlastních jmen. Poukazuje na fakt, že od šedesátých a sedmdesátých let 20. století dominují převážně práce badatelů opírajících se o tradice analytické filozofie a logiky, reprezentované především díly Johna Rogera Searla a Saula Kripkeho, a tvrdí, že vysoce specifický druh významu, který je typický pro vlastní jména, by měl být studován v rámci teorie více odpovídající vlastní obecné lingvistice. Hlavní filozofické (zejména referenční) a logické (především formální) zřetele vycházejí z předpokladu, že za vlastním jménem stojí encyklopedické informace (Searle), nebo že vlastní jméno nemá smysl, ale je rigidním designátorem

(Kripke). Na rozdíl od těchto názorů Willems tvrdí, že obecná lingvistická definice vlastního jména se musí soustředit nejen na logické a filozofické problémy, ale také na specificky lingvistickou sémantickou funkci vlastního jména ve skutečných výpovědích. Cílem tohoto přístupu je – nezávisle na pragmatice a diskurzí analýze – popsat vlastní jména a apelativa jako kategorie řeči v používání jazyka za pomoci funkčního pohledu na vlastní jména, což podle Willemse v době vydání jeho práce v definicích vlastního jména do značné míry chybělo. S oporou o některé aspekty fenomenologie jazyka, jak o nich píše Edmund Husserl a Eugenio Coseriu, autor navrhuje nástin sémantické teorie vlastních jmen.

Teorie vlastního jména německého slavisty a onomastika Ernsta Hansacka (1990, 2004), kterou rozvinul od konce 80. let 20. století do počátku nového tisíciletí, je inspirována kognitivní lingvistikou, vychází z přírodovědných poznatků o jazyce a odmítá řešení hlavních problémů teorie vlastního jména z filozofického hlediska. Jméno Hansack chápe jako množinu informací o pojmenovávaném objektu a tato množina se v lidském mozku (tj. v myšlení) utváří prostřednictvím recepce onymického objektu. Význam vlastního jména je vymezen jako soubor dat, které jméno indikuje. Jediný základní rozdíl mezi apelativy a proprii vidí Hansack v tom, že vlastní jména označují třídy s jedním objektem, tj. individua, zatímco apelativa označují objekty z otevřených tříd. Tuto jedinou diferenci lze tedy charakterizovat jako kvantitativní.

Důležitý teoreticko-metodologický dosah má rovněž publikace rakouské badatelky Eriky Windbergerové-Heidenkummerové o anoikonymech (autorka používá v souladu s většinovým územím onomastických prací z německé jazykové oblasti termín mikrotoponyma) soudního okresu Neumarkt ve Štýrsku (Windberger-Heidenkummer, 2001). Blízkost tohoto druhu proprií k apelativům vedla autorku ke zkoumání teorie vlastního jména, v níž mj. rozvíjí koncepcce Saula Kripkeho a navazuje i na některá díla slovanské onomastiky, zejména na německy psané práce z pera Rudolfa Šrámků. Základním předpokladem zkoumání je pro Windbergerovou-Heidenkummerovou analýza anoikonym v sociálním a komunikačním kontextu, což je signalizováno už v hlavním titulu knihy. Nejen proto vyniká publikace inovativním přístupem k jejich výzkumu.

Německý onomastik Silvio Brendler (2008) je autorem konceptu nomematičky. Publikace, jejímž cílem je studium podstaty vlastních jmen, je určena jak onomastikům, tak i odborníkům zabývajícím se teorií jazyka a jeho filozofií. Autor se svou teorií snaží překonat celou řadu starých teoretických a metodologických problémů. Vychází přitom z dynamického jazykového modelu, který pojímá panchronně, což mu umožňuje jeho uplatnění v diachronním i v synchronním aspektu. Svůj koncept má Brendler podložen i neurologickými a psychologickými poznatky. Ke klíčovým problémům patří mj. vymezení identity vlastního jména vůči etymologické, formální a funkční identitě a vůči propriální homonymii. Ve vztahu k jiným teoriím označuje Brendler nomematičku jako metateorii.

Větší zohlednění poznatků, k nimž ve svých dílech nejen zmínění badatelé, ale i další představitelé teoreticky orientované onomastiky, obecné lingvistiky a filozofie jazyka dospěli, může další rozvoj našeho oboru podstatným způsobem stimulovat a zároveň tak může přispět k odstranění některých nevhodných přístupů, s nimiž se lze v současnosti setkat.

Ke zkoumání vlastních jmen lze přistupovat z mnoha stran a různými způsoby, avšak i u těch klasičtějších je nutné vycházet z nejnovějších poznatků obecné teorie onomastiky. V našem oboru jsme bohužel někdy stále svědky určitého žehráni zastánců „tradiční“ a „pocitivé“ analýzy vlastních jmen na teoretiky onomastiky. Vyváženost mezi „praktickou“ a „teoreticko-metodologickou“ onomastikou je však nutným předpokladem seriózní onomastické práce – jak už bylo řečeno výše, při jakémkoli zkoumání je potřebná jak důkladná analýza shromážděných dat, tak i teoreticko-metodologická vybavenost a obeznamenost s aktuálními výsledky v oboru.

Stále ještě totiž vznikají práce stojící metodologicky a teoreticky na stanovisku, které moderní onomastika překonala a z nichž lze poznat, že jejich autoři jsou tradicionalisté, jimž propriální a apelativní sféra splývají a kteří interdisciplinárnost onomastiky vidí v objasňování mimojazykových okolností motivace, nikoli v pozici a funkci vlastního jména v jazykové a společenské komunikaci. Jejich studie se mnohdy vyznačují minuciózním rozbořením jednotlivostí na úkor syntetického pohledu a východiskem pro takovéto práce jsou pozice apelativní jazykovědy, jejíž poznatky jsou mechanicky přenášeny na propria, aniž by se však bral v úvahu odlišný charakter vlastních jmen, takže výsledkem není onomastická, ale apelativní analýza proprií, což zkresluje obraz našeho oboru v očích neonomastiků. Přitom právě aplikace nových poznatků o specifičnosti propriální sféry jazyka a o onymických funkcích, jimiž je vznik, forma i fungování vlastních jmen determinována, umožňuje vytěžít z propriálního materiálu více poznatků. Doufejme, že – řečeno „darwinisticky“ – jde v těchto případech o slepou uličku vývoje, která neohrozí další vývoj onomastických bádání a nezkompromituje je (srov. Harvalík, 2014).

Jiným problémem je podléhání určité módnosti. Zvláště v poslední době se objevila řada aktuálních témat a přístupů, jimž je nejen v lingvistice věnována značná pozornost, a je jistě pozitivním faktem, že to inspiruje i onomastické výzkumy, protože bez nových impulzů je každá disciplína odsouzena v nejlepším případě ke stagnaci, na druhou stranu však studium onomastických prací na takováto témata vzbuzuje někdy dojem, že u některých autorů a příspěvků jde (doufejme, že je to jen přechodný stav daný relativní novostí příslušného konceptu) víceméně o „vnějškovou“ aplikaci pojmového aparátu z neonomastických výzkumů na propriální materiál, přičemž výsledky těchto bádání nám (kromě použití jiné, „moderní“ terminologie) neříkají o mnoho víc, než tomu bylo za použití tradičních teoretických a metodologických postupů onomastiky minulých desetiletí, mnohdy navíc současnou obecnou teorií onomastiky už překonaných. V horších případech se pak autoři omezují na

deskripci materiálu, často doprovázenou řadou ilustračních fotografií, ovšem bez hlubších analýz a závěrů. Tento postup pak může vést k názoru, že určité směry jsou do onomastiky přebírány jaksi mechanicky, povrchně a spíše proto, že jsou aktuální či módní, než ze snahy vytěžit z analyzovaného onymického materiálu díky jejich použití nové poznatky.

Setkat se lze i s případy, kdy badatelé provádějí své výzkumy nezávisle na zkoumáních v zahraničí (přesněji řečeno aniž by tušili, že takováto bádání v cizině probíhají či proběhla) a docházejí k týmž výsledkům. Tuto skutečnost lze na jednu stranu hodnotit kladně, neboť to potvrzuje správnost poznatků, k nimž se paralelně došlo, ovšem to, co bylo pozitivní v dobách, kdy železná opona ztěžovala výměnu vědeckých informací, co bylo pochopitelné v prvních desetiletích po politických změnách v bývalém východním bloku a co bylo možné tolerovat u začínajících badatelů, nemůže obstát v současnosti. Obeznamenosti s nejnovějšími výsledky dnes už nic nestojí v cestě a badatel, který představí „svou“ teorii, jejíž principy jsou ovšem v zahraničí už léta známy, bude s touto skutečností dříve či později konfrontován a spíše než s obdivem, že jeho poznatky byly získány nezávislou cestou, se setká s údivem nad tím, proč nereflkuje práce svých zahraničních předchůdců.

Pokud však budou slovanští badatelé vycházet z nejlepších tradic svého oboru, k nimž významně přispěl právě Vincent Blanár, a dále je rozvíjet, jestliže budou sledovat aktuální dění ve světové onomastice a vyvarují se zmíněných tendencí, které rozvoji onomastiky neprospívají, udrží krok s mezinárodním vývojem a sami k němu podstatnou měrou přispějí.

Bibliografie

BLANÁR, Vincent: Teória vlastného mena. (Status, organizácia a fungovanie v spoločenskej komunikácii.) Bratislava: Veda 1996. 250 s.

BLANÁR, Vincent: Theorie des Eigennamens. Status, Organisation und Funktionieren der Eigennamen in der gesellschaftlichen Kommunikation. Germanistische Linguistik 164–165. Hildesheim – Zürich – New York: Olms Verlag 2001. 207 s.

BLANÁR, Vincent: Poznámky k onomastickým koncepciám. In: Jazykovedný časopis, 2009a, roč. 60, č. 2, s. 155–158.

BLANÁR, Vincent: Svetlá a tiene slovenskej onomastiky. In: Slavica Slovaca, 2009b, roč. 44, č. 2, s. 160–165.

BLANÁR, Vincent: Vlastné meno vo svetle teoretickej onomastiky. Proper Names in the Light of Theoretical Onomastics. Martin: Matica slovenská 2009c. 160 s.

BRENDLER, Silvio: Nomenstatik. Identitätstheoretische Grundlagen der Namenforschung (insbesondere der Namengeschichte, Namenlexikographie, Namengeographie, Namenstatistik und Namenstheorie). Hamburg: Baar 2008. 448 s.

COATES, Richard: Singular definite expressions with a unique denotatum and the limits of properhood. In: Linguistics, 2000, roč. 38, č. 6, s. 1161–1174.

COATES, Richard: A new theory of properhood. In: Proceedings of the 21st International Congress of Onomastic Sciences, Uppsala, August 19–24 2002. Vol. I. Eds. E. Brylla – M. Wahlberg. Uppsala: Språk- och folkminnesinstitutet 2005a, s. 125–137.

COATES, Richard: A speculative psycholinguistic model of onymization. In: Quaderni Internazionali di Rivista Italiana di Onomastica 1. Denominando il mondo. Dal nome comune al nome proprio. Atti del simposio internazionale, Zara, 1–4 settembre 2004. Eds. D. Brozović-Rončević – E. Caffarelli. Roma: Società Editrice Romana 2005b, s. 3–13.

COATES, Richard: Properhood. In: *Language*, 2006a, roč. 82, č. 2, s. 356–382.

COATES, Richard: Some critiques and consequences of The Pragmatic Theory of Properhood. In: *Onoma*, 2006b, roč. 41, č. 1, s. 27–44.

COATES, Richard: A strictly Millian approach to the definition of the proper name. In: *Mind and Language*, 2009, roč. 24, č. 4, s. 433–444.

COATES, Richard: Eight issues in The Pragmatic Theory of Properhood. In: *Acta Linguistica Lithuanica / Lietuvių kalbotyros klausimai*, 2012, roč. 66, č. 1, s. 119–140.

COATES, Richard: Where are the limits of the name? Some remaining issues with The Pragmatic Theory of Properhood. In: *Els noms en la vida quotidiana. Actes del XXIV Congrés Internacional de Ciències Onomàstiques*, secció 2. Eds. J. Tort i Donada – M. Montagut i Montagut. Barcelona: Generalitat de Catalunya 2014, s. 124–132.

COATES, Richard: A concise theory of meaningfulness in literary naming within the framework of The Pragmatic Theory of Properhood. In: *Journal of Literary Onomastics*, 2015, roč. 4, č. 1, s. 31–34.

COATES, Richard: Onymoids. In: *Onoma*, 2017a, roč. 52, č. 1, s. 109–114.

COATES, Richard: The meaning of names: a defence of The Pragmatic Theory of Properhood (TPTP) addressed to Van Langendonck, Anderson, Colman and McClure. In: *Onoma*, 2017b, roč. 52, č. 1, s. 7–26.

COATES, Richard: Linguistic aspects of literary name origination. In: *Onoma*, 2018a, roč. 53, č. 1, s. 11–31.

COATES, Richard: Meaningfulness in literary naming within the framework of The Pragmatic Theory of Properhood (TPTP). In: *Onomastica Uralica*, 2018b, roč. 14, č. 1, s. 191–201.

HANSACK, Ernst: Bedeutung, Begriff, Name. *Studia et exempla linguistica et philologica. Series II: Studia minora I*. Ed. K. Trost. Tom I. Regensburg: S. Roderer Verlag 1990. 95 s.

HANSACK, Ernst: Der Name im Sprachsystem. *Grundprobleme der Sprachtheorie*. Regensburg: S. Roderer Verlag 2000. 414 s.

HARVALÍK, Milan: Možnosti a perspektivy výzkumu slovanské anoikonymie. In: *Mikrotoponimia i makrotoponimia. Problematyka wstępna*. Eds. A. Gałkowski – R. Gliwa. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego 2014, s. 41–49.

JONASSON, Kerstin: Le nom propre. *Constructions et interprétations*. Paris – Louvain-la-Neuve: Duculot 1994. 256 s.

LÓPEZ FRANCO, Yolanda Guillermina: El concepto de nombre propio en lingüística: una discusión que continúa. México: UNAM, FES Acatlán 2007. 67 s.

LUTTERER, Ivan: S novými úkoly nové metody toponomastické práce? In: *Geografia nazewnicza. Materiały z VII Konferencji Komisji Onomastyki Słowiańskiej przy Międzynarodowym Komitecie Sławistów i II Posiedzenia Komisji Onomastycznej Komitetu*

Językoznawstwa PAN, Mogilany, 23 – 25 IX 1980 r. Ed. K. Rymut. Wrocław: Zakład Narodowy im. Ossolińskich 1983, s. 85–88.

PAIKKALA, Sirkka: Se tavallinen Virtanen. Suomalaisen sukunimikäytännön modernisointuminen 1850-luvulta vuoteen 1921. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura 2004. 809 s.

RUTKIEWICZ-HANCZEWSKA, Małgorzata: Neurobiologia nazywania. O anomii proprijalnej i apelatywnej. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM 2017. 444 s.

SHOKHENMAYER, Evgeny: De la traduction du néologisme properhood en français. In: *Onoma*, 2017, roč. 52, č. 1, s. 115–122.

SMITH, Grant: A Semiotic Theory of Names. In: *Onoma*, 2006, roč. 41, č. 1, s. 14–26.

SMITH, Grant: An elaboration on the *symbolic* meanings of names. In: *Name and naming. Proceedings of the fourth international conference on onomastics "Name and naming". Sacred and profane in onomastics. Baia Mare, September 5–7, 2017.* Ed. O. Felecan. Cluj-Napoca: Editura Mega – Editura Argonaut 2017a, s. 35–44.

SMITH, Grant: The semiotic meanings of names. In: *Onomastica*, 2017b, roč. 61, č. 1, s. 111–118.

ŠRÁMEK, Rudolf: Teorie onomastiky a roviny propriálního pojmenování. In: *Slovo a slovesnost*, 1986, roč. 47, č. 1, s. 16–28.

ŠRÁMEK, Rudolf: Vincent Blanár: Teória vlastného mena. In: *Slovo a slovesnost*, 1999a, roč. 60, č. 4, s. 319–321.

ŠRÁMEK, Rudolf: Úvod do obecné onomastiky. Brno: Masarykova univerzita 1999b. 191 s. + 19 map.

ŠRÁMEK, Rudolf: Propriální sféra jazyka. In: *CzechEncy – Nový encyklopedický slovník češtiny*. Eds. P. Karlík – M. Nekula – J. Pleskalová. 2017. Dostupný na: https://www.czechency.org/slovník/PROPRIÁLNÍ_SFÉRA_JAZYKA (cit. 15. 12. 2020).

VAN LANGENDONCK, Willy: *Theory and Typology of Proper Names*. Berlin – New York: De Gruyter Mouton 2007. 16 + 378 s.

VAN LANGENDONCK, Willy: A semantic-pragmatic theory of proper names. In: *Acta Linguistica Lithuanica / Lietuvių kalbotyros klausimai*, 2013, roč. 69, č. 1, s. 99–129.

WILLEMS, Klaas: *Eigennamen und Bedeutung. Ein Beitrag zur Theorie des „Nomen Proprium“ (Beiträge zur Namenforschung, Beiheft 47)*. Heidelberg: Universitätsverlag C. Winter 1996. 317 s.

WINDBERGER-HEIDENKUMMER, Erika: Mikrotoponyme im sozialen und kommunikativen Kontext. Flurnamen im Gerichtsbezirk Neumarkt in der Steiermark (Schriften zur deutschen Sprache in Österreich, Band 30). Frankfurt am Main – New York: Peter Lang GmbH, Internationaler Verlag der Wissenschaften 2001. 388 s.

СУПЕРАНСКАЯ, Александра Васильевна: Ономастика начала XXI века. Москва: Институт языкознания РАН 2009. 80 с.